

**YALOVA HALKININSOSYAL DIŞLANMAALGILARI İLE İYİLİK HALLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ¹**

Öğr. Gör. Dr. Beyza ERKOÇ*

Doç. Dr. Fethi GÜNGÖR**

ÖZ

Sosyal dışlanma ve iyilik hali kavramları günümüz dünyasında üzerinde sıkça durulan kavramlar arasındadır. Kürselleşme, iş gücü piyasalarında yaşanan sorunlar, adil olmayan gelir dağılımı, yetersiz sosyal güvenlik sistemi, yaşanan göç olguları, bireylere ait özellikler gibi sebeplerden ötürü kişiler hayatlarının bir döneminde sosyal yönden dışlanma yaşar duruma gelmişlerdir. Sosyal yönden yaşanan bu dışlanma, kişilerin yaşam kalitelerini, sosyal sağlıklarını bir başka deyişle iyilik hallerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu araştırma ile sosyal dışlanma algı düzeyi ile iyilik hali arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada verilerin toplanması için bireylere demografik bilgilerine ait soruların yanı sıra, sosyal dışlanma algı düzeylerini tespit etmek amacıyla Jehoel-Gijsbers ve Vrooman (2007) tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlanması yanında geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Bayram vd. (2010) tarafından yapılmış olan "Sosyal Dışlanma Ölçeği" ile iyilik hallerinin tespiti için Diener vd. (2009) tarafından geliştirilen Türkçeye uyarlanması ve Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Fidan ve Usta (2013) tarafından yapılmış olan "İyilik Hali Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma, Yalova'da bulunan 18 yaş üzeri toplam 855 katılımcı ile kartopu yöntemi uygulanarak gerçekleştirilmiş olup toplanan veriler SPSS-18 paket programıyla analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, sosyal dışlanma düzeyinin azalmasıyla iyilik halinin artması arasında ters orantılı anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Dışlanma, İyilik Hali, Yalova.

**THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INDIVIDUAL'S SOCIAL
EXCLUSION PERCEPTION LEVEL AND WELL BEING IN YALOVA PROVINCE**

ABSTRACT

The concept of social exclusion and well-being is very popular topics in current literature. Social exclusion is very common in population, due to; globalization, problems in labor markets, unfair distribution of income, insufficient social security systems, migration issues and individual properties. This social exclusion affects people's quality of life, social health in other words, their well-being negatively. The aim of this study was to determine the relationship between perception of social exclusion and well-being. To investigate individual's social exclusion perception level, we use "Social exclusion scale", which was developed by Jehoel-Gijsbers and Vrooman (2007) and validated to Turkish language by Bayram et al. (2010). Additionally, to investigate well-being, we use "Well-being scale", which was developed by Diener et al. (2009) and validated to Turkish language by Fidan and Usta (2013). The research was conducted in Yalova Province with 18 year or older 855 participants using snowball

¹Bu makale "Sosyal Dışlanmanın Sosyal Sağlık Bağlamında İncelenmesi: Yalova İli Örneği" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

*Yalova Üniversitesi Termal MYO, beyzahatipoglu@windowslive.com, Orcid ID: 0000-0002-0035-6782

** Yalova Üniversitesi, İİBF, fethigungor@yahoo.com, Orcid ID: 0000-0003-2581-0205

method. All data was analyzed using SPSS-18 package. In conclusion; we reached a significant inverse ratio between social exclusion level and well-being.

Keywords: Social Exclusion, Well-Being, Yalova Province.

1. GİRİŞ

Yeni liberal politikaların ortaya çıkardığı eşitsizlik, güvencesizlik, adaletsizlik, dışlanmışlık, sosyal ayrımcılık gibi sorunlar ve hayatın her alanını etkileyen küreselleşme süreciyle birlikte yaşanan sosyo-ekonomik, demografik ve kültürel değişimler, sosyal dışlanma problemini doğurmuş ve bu problem üzerinde önemle durulmasını gereken bir konu haline gelmiştir. Sosyal dışlanma kavramı, toplumsal hayata tam anlamıyla katılamamayı ve mevcut üretim süreçlerinin dışında bırakılmayı ifade eder (Karataşoğlu ve İslamoğlu, 2016: 13).

İyilik hali, günlük hayatta sıkça karşımıza çıkan, dilimizde çok farklı kavramlarla ifade edilebilen, bireylerin değer ve inanışlarıyla şekillenen, bireylerin kişisel ve toplumsal düzlemde nasıl hissettikleri ve nasıl hayatlarını değerlendirdikleri ile ilgilenen, farklı bileşenlere sahip, dinamik, sürekli, sağlığa, refaha ve mutluluğa vurgu yapan ve öznellik özelliğinden ötürü ölçülmesi zor bir kavramdır. Değişen hayat şartları ve şartlar, bireylerin içerisinde bulunduğu stresör ortamların çokluğu, bireylerin baş etmek zorunda kaldığı farklı bireysel, toplumsal ve global sorunlar iyilik hali kavramına verilen değeri arttırmıştır. Bu araştırma ile sosyal dışlanma algı düzeyi ile iyilik hali arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Sosyal dışlanma kavramına dair herkes tarafından kabul edilmiş bir tanımlama mevcut değildir. Farklı disiplinler henüz yeni ve kompleks olan bu kavramı tanımlamanın zorluğu üzerinde fikir birliğine varmışlar ve kavramı değişik şekillerde tanımlamışlardır. Kavramın tanımlamasında yaşanan zorluk kavrama dair unsurların neler olduğunu ortaya koymakta da yaşanmaktadır. Kavramın temelinde toplumsal ilişkiler ve kişilerin yaşadıkları toplumlara kendilerini ait hissedememeleri vardır. Sosyal dışlanma hem çok boyutlu hem görelî hem de dinamik bir kavramdır. Aynı zamanda sosyal dışlanma ekonomik, kişisel ve toplumsal nedenlerle ortaya çıkan bir kavramdır (Şahin, 2009: 13-14). Sosyal dışlanma, yoksulluğa dair yapılan genel tartışmalardan çok daha fazlasını (yoksulluk, yoksunluk, eşitsizlik, dezavantajlılık vb.) açıklayan hem karmaşık hem de birden fazla boyutu olan kavramdır. Sosyal dışlanma yaşayan bireyler ve gruplar ekonomik anlamda yoksulluk, toplumsal bağlarda zarar, sosyal güvencesizlik ve kurumlardan dışlanma gibi birçok sorun yaşarlar. Sosyal alanlardan birinde yaşanan dışlanma diğerlerinde de dışlanmaya neden olabilir (Tartanoğlu, 2010: 3). Sosyal dışlanma, sosyal, siyasi ve ekonomik alanlarda yaşana problemlerin sonucudur. Kavramın ele alınmasında problemlerin nedenleri unutulmamalıdır (Cılga, 2009: 8-9). Sosyal dışlanma, sosyal, siyasal ve ekonomik açıdan yaşana paradoksların bir doğurgusudur. Sosyal dışlanma dinamiği nedensellik analizi ile ele almak gereklidir (Cılga ve Hatiboğlu, 2012). Sosyal dışlanma yoksulluk, yetersiz eğitim, iş hayatında kalifiye olamamak, ayrımcılığa maruz kalmak gibi nedenlerden ötürü birey ya da grupların sosyal hayattan uzaklaştırılmaları ve sosyal hayatlarını engellendikleri için istedikleri gibi yaşayamamaları anlamına gelir. Yaşanan engellenmeler birey ve grupları iş ortamlarından, eğitim merkezlerinden uzaklaştırır aynı zamanda onların

sosyal ağları ve iletişimleri zarar görür. Mevcut potansiyellerini kullanamayan bu birey ve gruplar karar süreçlerinden uzak tutulur sonunda potansiyelleri ile birlikte kontrol mekanizmaları da kaybolur (Adaman ve Keyder, 2006: 6).

Sosyal dışlanmaya birçok faktör etki eder. Örneğin, azalan kamu sosyal harcamaları, refah devleti anlayışındaki değişim, sosyal güvende yaşanan azalmalar, gelir dağılımındaki adaletsizlikler, yoksulluğun artması, işgücü piyasasında yaşanan değişimler, ulusal ve uluslararası işgücü hareketleri, artan işsizlik, sosyal güvence eksikliği, politik karar alma mekanizmalarına katılamamak, aile yapısında meydana gelen değişimler, bireylerin eğitim durumu, yaşı, cinsiyeti gibi faktörler sosyal dışlanmayı doğrudan etkilemektedir (Sapançalı, 2003: 59; Çakır, 2002: 88; Şahin, 2010: 72).

Sosyal dışlanma toplumsal ve bireysel olarak değerlendirilebilecek sonuçlar doğurur. Toplumsal bakımdan sosyal dışlanmanın sonuçları; suça eğilimin ve suç oranlarının artması, toplumsal kurumların ve normların etkinliğini yitirmesi, yabancılaşma, toplumsal patlamalar ve olaylar gibi örneklenebilir iken, bireysel bakımdan sosyal dışlanma; stres, kaygı, öz saygının zedelenmesi, sağlık sorunlarının oluşması gibi örneklendirilebilir (Çakır, 2002: 99-100). Sosyal dışlanmanın bir başka sonucu da bireylerin iyilik haline olumsuz yönde etki etmesidir.

İyilik hali kavramının tanımlanması, tüm bireyler tarafından kendi değer ve inanışlarıyla şekillenir. Kişilerin iyiliklerine dair algıları ailesi, içinde yaşadığı toplum ve sosyal statüden etkilenir (Bolsoy ve Sevil, 2006: 79). İyilik hali, hastalıklara ve rahatsızlıklara karşıt olarak üretilmiş, sağlıklı ve iyi oluşu tüm yönleriyle içerisine alan, hem zihinsel hem de fiziksel iyiliği açıklayan bir kavramdır (Memnun, 2006: 5). İyilik hali çalışmaları, sağlığın güçlenmesine dair gerekli faktörlerin tespit edilmesi ve kişilerin hayat tarzlarını bu yönde değiştirmeleri amacıyla yapılır (Doğan, 2008: 31).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezi

Bu araştırma ile sosyal dışlanma algı düzeyi ile iyilik hali arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede oluşturulan araştırma hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H1: Sosyal dışlanma algısı ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır.

H1a: Maddi yoksunluk boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır.

H1b: Kurumlardan ve yardımlardan faydalanabilme alt boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır.

H1c: Uygun ev ve güvenli çevre alt boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır.

H1d: Sosyal katılım boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır.

H1e: Kültürel entegrasyon, normlara uyma boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır.

Bu araştırma Yalova ilinde gerçekleşmiş olup, veriler Yalova ilinde ikamet eden ve 18 yaşını doldurmuş bireylerden toplanmıştır. Araştırmada veri toplamak için anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında 1.100 anket dağıtılmıştır; fakat geçerli olan 855 anket formu değerlendirilmeye alınmıştır.

3.2. Araştırma Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm bireylerin demografik özelliklerine dair sorulardan, ikinci bölüm sosyal dışlanmaya ilişkin sorulardan, üçüncü bölümde iyilik halinin belirlenmesine yönelik sorulardan oluşmaktadır. Ölçeklere ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

- **Sosyal Dışlanma Ölçeği:** Araştırmada JehoelGijbers ve Vrooman (2007) tarafından geliştirilen, Türkçe'ye uyarlaması ve Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Bayram vd. (2010) tarafından yapılmış olan "Sosyal Dışlanma Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin orijinal hali yazarlardan mail ortamında alınmıştır. Ölçek 35 maddeden ve maddi yoksunluk, sosyal haklara ulaşma, sosyal katılımcılık ve kültürel entegrasyon ve normlara uyma olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. *Maddi yoksunluk boyutu* 8 maddeden oluşmakta olup, bu boyutta katılımcıların hayatlarını idame ettirebilme noktasındaki maddi durumlarına dair ifadeler yer verilmiştir. *Sosyal haklara ulaşma* boyutu 5 maddeden oluşan kurumlardan ve yardımlardan faydalanabilme ve 8 maddeden oluşan uygun ev ve güvenli çevre olmak üzere toplam 13 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutta katılımcıların kurumlardan faydalanma süreçlerine ve hayatlarını nasıl bir ortamda sürdürdüklerine dair sorular sorulmuştur. *Sosyal katılımcılık boyutu* 9 maddeden oluşmaktadır. Bu boyutta katılımcıların sosyal ilişkileri, sosyal destekleri ve sosyal hayatlarına dair ifadeler yer alır. Kültürel entegrasyon ve normlara uyma boyutu ise 5 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılara bu boyutta kültürel uyum ve toplumsal normlarına dair sorular sorulmuştur. Sosyal Dışlanma ölçeğindeki ifadeler, 5'li Likert tipi ölçekle "hiçbir zaman (1)", "ara sıra (2)", "nadiren (3)", "sık sık (4)", "her zaman (5)" seçenekleri ile ölçülmüştür. Sosyal dışlanma ölçeğinden elde edilecek yüksek puanlar sosyal dışlanma düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Başka bir ifade ile ölçekten elde edilecek puanlar ne kadar düşük olursa sosyal dışlanma düzeyi de o kadar düşük olacaktır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach's Alpha katsayıları hesaplanmış ve sonuçlara Tablo 1'de yer verilmiştir. Tablo 1'e göre kültürel entegrasyon, normlara uyma boyutunda ölçeğin güvenilirliğinin düşük olduğu, diğer boyutlar ve ölçeğin tamamı için ise, ölçeğin içsel tutarlılığının ve güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.

- **İyilik Hali Ölçeği:** Araştırmada kullanılan diğer ölçek ise Diener vd. (2009) tarafından geliştirilenTürkçeye uyarlaması ve Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Fidan ve Usta (2013) tarafından yapılmış olan "İyilik Hali Ölçeği"dir. Ölçek 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki ifadeler, 5'li Likert tipi ölçekle "Kesinlikle Katılmıyorum (1)", "Katılmıyorum (2)", "Kısmen Katılıyorum

(3)", "Katılıyorum (4)" ve "Kesinlikle Katılıyorum (5)" seçenekleri ile ölçülmüştür. Ölçekten elde edilecek yüksek puanlar iyilik hali düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Başka bir ifade ile ölçekten elde edilecek puanlar ne kadar düşük olursa iyilik hali düzeyi de o kadar düşük olacaktır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach's Alpha katsayıları hesaplanmış ve sonuçlara Tablo 1'de yer verilmiştir. Tablo 1'e göre ölçeğin içsel tutarlılığının ve güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tablo1: Güvenirlik Analizleri

Değişkenler	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Maddi Yoksunluk	8	0,82
<i>Kurumlardan ve Yardımlardan Faydalanabilme</i>	5	0,80
<i>Uygun Ev ve Güvenli Çevre</i>	8	0,82
Sosyal Haklar	13	0,86
Sosyal Katılımcılık	9	0,72
Kültürel Entegrasyon, Normlara Uyuma	5	0,59
Sosyal Dışlanma	35	0,89
İyilik Hali	8	0,91

3.3. Araştırma Veri Analiz Yöntemleri

Araştırmada elde verilerin analizinde SPSS 18.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler (frekans, yüzde dağılımları, ortalama ve standart sapma gibi) hesaplanmıştır. Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda verilerin normal dağılımdan gelmediği belirlendiğinden ($p < 0,05$) sosyal dışlanma ile iyilik hali arasındaki ilişkileri belirlemek Spearman'skorelasyon analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular % 95 güven aralığında ve % 5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmaya katılan kişilerin demografik bilgileri şu şekildedir. Araştırmaya katılanların cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde 448 kişinin (% 52,4) kadın, 407 kişi ise (% 47,6) erkek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaş durumuna göre dağılımları, 201 kişi (% 23,5) 25 veya altı yaş aralığında, 209 kişi (% 24,4) 26-35 yaş aralığında, 239 kişi (% 28,0) 36-45 yaş aralığında, 132 kişi (% 15,4) 46-55 yaş aralığında, 74 kişide (% 8,7) 56 veya üzeri yaş aralığında şeklindedir. Katılımcıların eğitim durumuna göre dağılımları, 186 kişi (% 21,8) ilköğretim (ilkokul, ortaokul,

ilköğretim), 295 kişi (% 34,5) lise, 114 kişi (% 13,3) ön lisans, 260 kişi de (% 30,4) lisans veya lisansüstü eğitim düzeyi şeklindedir. Katılımcıların çalışma durumuna göre dağılımları, 550 kişi (% 64,3) çalışan (işçi, memur, esnaf), 305 kişi ise (% 35,7) çalışmayan (işsiz, ev hanımı, öğrenci, emekli) şeklindedir. Katılımcıların medeni durumlarına göre dağılımları 377 kişi (% 44,1) bekâr (bekâr ve dul), 478 kişi (% 55,9) evli şeklindedir. Katılımcıların çocuk sayısına göre dağılımları, 329 kişi (% 38,5) çocuk sahibi değilken, 145 kişi (% 17) 1 çocuk sahibi, 233 kişi (% 27,3) 2 çocuk sahibi, 148 kişi ise (% 17,3) 3 veya daha fazla sayıda çocuk sahibi şeklindedir. Katılımcıların aylık gelirlerine göre dağılımları, 145 kişi (% 17) 1.000 TL veya altı, 310 kişi (% 36,3) 1.001 TL-2.500 TL aralığında, 263 kişi (% 30,8) 2.501 TL-4.000 TL aralığında, 137 kişi ise (% 16) 4.001 TL veya üzerinde aylık gelire sahip şeklindedir.

Tablo 2: Sosyal Dışlanma ve İyilik Haline İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

İfadeler	Sayı (n)	Ort.	Std. Sapma
Maddi Yoksunluk	855	2,57	0,89
<i>Kurumlardan ve Yardımlardan Faydalanabilme</i>	855	2,41	0,95
<i>Uygun Ev ve Güvenli Çevre)</i>	855	2,19	0,86
Sosyal Haklar	855	2,27	0,78
Sosyal Katılımcılık	855	2,29	0,71
Kültürel Entegrasyon, Normlara Uyma	855	2,36	0,86
Sosyal Dışlanma	855	2,36	0,60
İyilik Hali	855	3,60	0,89

Tablo 2'ye göre katılımcıların sosyal dışlanma düzeyinin hem genel olarak ($2,36 \pm 0,60$) hem de alt boyutlar bazında düşük olduğu belirlenmiştir. Tablo alt boyutlar bazında incelendiğinde **maddi yoksunluk** boyutu sosyal dışlanmanın en yüksek olduğu boyuttur ($2,57 \pm 0,89$). Bu duruma farklı yorumlamalar getirilebilir; örneğin Yalova ili her ne kadar turizm şehri olsa da sanayisi ve ticaret hacmi düşüktür. Aynı zamanda üç büyük ilin arasında kalan Yalova ili halen geçiş güzergâhı olarak görülmektedir. Araştırmaya konu olan Yalova halkı genel itibari ile alım gücüne göre bu soruya cevap vermiş olabilir. **Sosyal haklar** boyutu sosyal dışlanmanın en düşük olduğu boyuttur ($2,27 \pm 0,78$). Yalova'nın güvenli, küçük ve komşuluk ilişkilerinin iyi olduğu bir şehir olmasının bu durumda etkili olduğu düşünülebilir. Nüfusunun az olması, bireylerin ulaşımının kolay olması gibi etkenler de bu boyuta dair yapılabilecek yorumlardandır. **Sosyal katılımcılık** boyutuna katılım düzeyi de düşüktür ($2,29 \pm 0,71$). Tıpkı sosyal haklar boyutunda olduğu gibi bu boyutta da yapılabilecek yorumlar; ilin küçük, güvenli yapısı ile bireyler arası yakın ilişkiler ve kolay sosyal katılım fırsatlarının kolayca

sağlanması şeklinde yapılabilir. **Kültürel entegrasyon ve normlara uyma** boyutuna katılım düzeyi de düşüktür ($2,36 \pm 0,86$). Çıkan sonuçlar, Yalova halkının kurallara uyma konusunda hassas oldukları, kültürel uyum sağlama ve toplumsal normlara önem verdiği şeklinde yorumlanabilir. Katılımcıların iyilik halinin yüksek olduğu ($3,60 \pm 0,89$) belirlenmiştir. Çıkan sonuçlar yorumlanacak olur ise, Yalova halkının genel itibari ile mutlu olduğu, hayatlarından memnun olduğu söylenebilir. Başka bir ifade ile iyilik hali yüksek bireyler hayatlarından keyif alan, sosyal ilişkilerinde destekleyici ve ödüllendirici olan, sosyal aktivitelerde faal, kendisi dışında başkalarının mutluluğunu da düşünen, kendisine güvenen, geleceğine dair umutlu olan, tatminkâr kişilerdir. İl halkı da genel olarak kendini böylesi birey olarak görmektedir.

Tablo 3: Sosyal Dışlanma İle İyilik Hali İlişkisi

Değişkenler	1	2	3	4
(1) Maddi Yoksunluk				
(2) Kurumlardan ve Yardımlardan Faydalanabilme	,556**			
(3) Uygun Ev ve Güvenli Çevre	,373**	,512**		
(4) Sosyal Katılımcılık	,322**	,392**	,492**	
(5) İyilik Hali	-,308**	-,291**	-,280**	-,379**

** $p < 0,01$

Tablo 3'te yer alan korelasyon analizi sonuçlarına göre, sosyal dışlanmanın maddi yoksunluk, kurumlardan ve yardımlardan faydalanabilme, uygun ev ve güvenli çevre ve sosyal katılımcılık boyutları ile iyilik hali arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p < 0,05$). Kültürel entegrasyon, normlara uyma boyutu ile iyilik hali arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur ($p > 0,05$). Korelasyon katsayılarına göre iyilik haliyle, maddi yoksunluk ($r = -0,308$) ve sosyal katılımcılık ($r = -0,379$) boyutları arasında negatif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. İyilik haliyle kurumlardan ve yardımlardan faydalanabilme ($r = -0,291$) ve uygun ev ve güvenli çevre ($r = -0,280$) boyutları arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre sosyal dışlanma düzeyi azaldıkça iyilik halinin arttığı söylenebilir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma ile sosyal dışlanma algı düzeyi ile iyilik hali arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmış olup, bu amaca yönelik olarak "H1a: Maddi yoksunluk boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır, H1b: Kurumlardan ve yardımlardan faydalanabilme alt boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır, H1c: Uygun ev ve güvenli çevre alt boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki

vardır, H1d: Sosyal katılımçılık boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır, H1e: Kültürel entegrasyon, normlara uyma boyutu ile iyilik hali algısı arasında negatif yönlü ilişki vardır” hipotezleri geliştirilmiştir. Hipotezleri test etmek için yapılan korelasyon analizi sonucuna göre, sosyal dışlanma düzeyinin azalmasıyla iyilik halinin artması arasında ters orantılı anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuca göre H1a, H1b, H1c, H1d hipotezleri kabul edilmiş, H1e hipotezi ise ret edilmiştir. Literatürde yer alan benzer araştırmaların sonuçları bu sonucu desteklemektedir (Bayram vd. 2010: 86; Nurdoğan ve Öztürk 2018: 37). Bu sonuçlara göre sosyal dışlanma düzeyinin azalması iyilik halini artırır.

Bu çalışma ile aynı zamanda Yalova’da sosyal dışlanma düzeyinin hem genel olarak hem de alt boyutlar bazında düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal dışlanma düzeyinin düşük olması istenilen bir durumdur. Boyutlara göre sosyal dışlanma düzeyinin en yüksek olduğu boyut, maddi yoksunluk boyutudur. En düşük olduğu boyut ise, sosyal haklar boyutudur. Katılımcıların iyilik halinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin iyilik hallerinin yüksek olması da istenilen sonuçtur. İyilik hali yüksel bireyler hayattan mutlu olan, yaşamdan zevk alan, esenlik içerisinde yaşayan bireylerdir. Bu Yalova için iyi bir göstergedir.

Sosyal dışlanma konusu özelinde bireylerin dışlanmışlık düzeylerinin azaltılması için yasal, toplumsal ve bireysel çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu noktada çalışma sonucunda elde edilen veriler ışığında, düşükte olsa Yalova ilinde tespit edilen dışlanmanın boyutlar bazında daha detaylı şekilde araştırılması, çalışmaların farklı demografik özellikler ışığında (örneğin bekâr ve erkekler, işsiz ve erkekler) ayrı ayrı incelenmesi, nitel araştırma yöntem ve teknikleriyle Yalova halkı ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilerek daha objektif sebepler ortaya çıkartılması gerekmektedir. Yalova halkının yüksek çıkan iyilik halinin daha da artırılabilmesi maksadıyla sosyal alanların, kişisel gelişim merkezlerinin, kültürel faaliyetlerin, sosyalleşme ortamlarının, iş imkânlarının ve yaşam alanlarının artırılması gerekmektedir. Sosyal dışlanmanın önüne geçilmesi, iyilik halinin artırılması için kamu, özel ve sivil toplum kurum ve kuruluşlarının ortaklaşa hareket etmeleri gerekir. Bu kurum ve kuruluşların konuya dair harekete geçirilmesi, aynı zamanda bu ve buna benzer çalışmaların da belirli aralıklarla yapılarak karşılaştırmaların yapılması ve tespit edilen sorun var ise düzeltici- önleyici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

ADAMAN, Fikret, ve KEYDER, Çağlar, (2006), “Türkiye’de Büyük Kentlerin Gecekondu Ve Çöküntü Mahallelerinde Yaşanan Yoksulluk Ve Sosyal Dışlanma”, *Ec. Europa. Eu/employment_social/social_inclusion/docs/2006/study_turkey_tr. pdf*, 162.

BAYRAM, Nuran, SAM, Neslihan, AYTAÇ, Serpil ve AYTAÇ, Mustafa, (2010), “Yaşam Tatmini Ve Sosyal Dışlanma”, *İş, Güç Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları Dergisi*, C.XII, S.4: s. 79-92.

- BOLSOY, Nursen, ve SEVİL, Ümran, (2006),“Sağlık-Hastalık Ve Kültürel Etkileşimi”,**Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi**,C. IX, S. 3: s. 78-87.
- CILGA, İbrahim, (2009),“Sosyal Dışlanmanın Dinamiği, Bilimin, Mesleğin Dışlanması Ve Öngörüler”, **Journal Of Society & Social Work**, C. XX, S. 2:s.8-9.
- CILGA, İbrahim, ve Hatiboğlu, Burcu, (2012),**Sosyal Bilimler Ve Sosyal Hizmet Üzerine Düşünceler**,Ankara: Sabev.
- ÇAKIR, Özlem, (2002),“Sosyal Dışlanma”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C. IV, S.3: s.83-104.
- DOĞAN, Türkan, (2008),”Psikolojik Belirtilerin Yordayıcısı Olarak Sosyal Destek Ve İyilik Hali”,**Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi**,C. III, S.30: s.30-44.
- KARATAŞOĞLU, SONER, ve İSLAMOĞLU, EMEL, (2016),“Gelir Seviyesi İle Sosyal Dışlanma İlişkisi Üzerine Bir Araştırma”,**Çalışma İlişkisi Dergisi**,C. VII, S. 1: s.12-41.
- MEMNUN, Serkan, (2006),**Algılanna Esenlik Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışması Ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Esenlik Algıları**, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,İstanbul.
- NURDOĞAN, Ali Kemal, ve ÖZTÜRK, Mustafa, (2018),“Şehit Yakınları Ve Gazilerin Sosyal Dışlanmışlık Algısı Ve Hayat Kalitesi”,**İş Ve Hayat Dergisi**. C. IV, S.7: s. 19-50.
- SAPANCALI, Faruk, (2003),**Sosyal Dışlanma**, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.
- ŞAHİN, Tijen, (2009),**Sosyal Dışlanma Ve Yoksulluk İlişkisi**, (Uzmanlık Tezi). Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Genel Müdürlüğü,Ankara
- TARTANOĞLU, Şafak, (2010),“Sosyal Dışlanma: Küreselleşme Perspektifinden Bir Kavramsallaştırma Çabası”,**Sosyoloji Konferansları**,C. 0, S. 42: s.1-13.